

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Evangelica Contra Horvm Temporvm Hæreses

In Qvibvs Quatuor Euangeliorum illi textus explicantur, quibus vel hæretici hodie (maximè Caluinus & Beza) ad sua dogmata propugnanda vti solent, vel ad hæreticorum dogmata impugnanda Catholici vti possunt

Stapleton, Thomas

Lvgdvni, 1595

Acceptit panem, & benedixit, dicens.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39463

Augustinus tract. 26. in Ioan. & serm. 11. de verb. Domini, & Chrysoft. homil. de prodicione Iudæ. Quum autem hunc de proditore sermonem Matth. & Marcus discrete ante cœnam Eucharisticam, Lucas verò post illam ponat, duos priores Evangelistas verum ordinem seruasse. D. Ioannes postremò scribens quasi arbiter definiuit, narrans Iudam accepta buccella continuo exiuisse. Quod ergo Matthæus hinc dicit, *Cœnantibus illis, & Marcus. Manducantibus illis, accepit Iesus panem, &c.* intelligendum est peracta iam secunda cœna familiari ac communi: quod expressius posuit Lucas dicens, *Similiter & calicem, postquam cœnauit, dicens, &c.* id est, absoluta cœna communi. Quod in altera quoque huius Sacramenti parte factum fuisse dubitari non debet: tum quia diuelli vna pars ab altera non debuit, tum quia Lucas dicit, *Similiter & calicem.* Illud enim, *similiter*, non solum ad benedictionem & distributionem calicis, sed & ad temporis rationem ac similitudinem necessario referendum est. Hæc diligenter annotanda sunt; tum quia alij aliter exponunt, omnium Evangelistarum contextu non satis expenso; tum quia ad alia circa hoc mysterium intelligenda conducunt. Sic enim non solum à cœna Paschali noua Christi cœna, à figura veritas distinguetur, verum etiam à communi cœna, & communi pane ac vino, nouum & augustissimum mysteriũ seiungetur. Sic alia hæreticorum absurda refellentur, vt mox videbitur.

26. *Accipit Iesus panem, & benedixit.*

NOtanda hinc duplex circumstantia in facto Christi, vt postea de verborum sensu certius constet. Prima est quòd cœnam Eucharisticam & non Paschalem auspicatus, de quo apud Lucã dixerat, *Desiderio desideravi hoc Pascham manducare vobiscum antequam patior*, vt illa verba Tertul. lib. 4. aduersus Marcionem, & Chrysoft. homil. 83. in Matth. exponunt, *accepit panem.* Accipiendo quippe hoc elementum, docet se in te accepta aliquid operaturum, nõ in sola mente aut speculatione præsentium discipulorum. Sic Matth. 15. multiplicatur septem panes, *accepit eos in manus.* Sic Ioan. 6. multiplicatur quinque panes, *similiter accepit in manus.* Sic hoc loco panem & calicem in manus accipiens, ostendit se circa res ipsas aliquid operaturum, non solum distribuendo, frangendo, & dando discipulis, sed etiam benedicendo. Altera igitur circumstantia est, quòd pani & calici benedixit.

Quod

Cœna Eucharistica circumstantia duplex.

1. Accipio panis in manus.

2. Circumstantia benedictio.

Quod diligentissimè ante omnia aduertendum est propter horum temporum hæreticos, qui verborum Christi horrendam corruptelam in huius circumstantiæ corruptione potissimum fundant. *Benedixit*, apud Matthæum & Marcum ad verbum panis est, *ἀλογίσας*; ad verbū calicis est, *ἀχαρισίας*, sicut & apud Lucam ad verbum panis. Neutrum verbum ad panem & calicem transferri patiuntur hæretici, sed ex verbis transitivis verba faciunt absoluta seu intransitiva. Matth. & Marc. ex Luca intelligendum esse ait hoc loco Calvinus, videlicet quòd Deo gratias Christus egerit accepto pane & calice: ridiculos verò esse Papistas, qui signo crucis benedictionem exprimunt, quasi exorcismo Christus esset usus. Sed exorcismo indigent isti hæretici, ut principe tenebrarum expulso, clarissimam huius loci veritatem apertis oculis intueantur. Dicit Matthæus, *Accipit panem, benedixit, ac fregit, deditq;*, &c. Sicut accipere, frangere, dare, ad panem refertur; ita benedicere ad eundem refertur necessarium est. Quòd autem in elemento calicis, verbo gratias agendi, Matthæus, Marcus, & Lucas utuntur, idem profus significare, luculenter Paulus docet his verbis: *Calix cui benedicimus, nonne communicatio sanguinis Christi est?* Verbum benedicere *ἀλογίαν* transitivè sumitur, & ad calicem ipsum transfertur. Sic ipse panis & calix benedicuntur. Unde Cyprianus vocat *calicem benedictione sacramentum*, in ferm. de cœna Domini. Iustinus martyr vocat *pani Eucharistizatum*, id est, super quo gratiarum actio peracta sit. Sic Irenæus, *Panis in quo gratia acta sunt*, lib. 4. c. 34. & plenius lib. 5. *Quando mixtus calix & fractus panis percipit verbum Dei*. Notanda igitur hæc circumstantia diligenter, Christum benedicendo panem & calicem aliquid in illis ipsis operari voluisse, sicut Marc. 8. & Luc. 9. benedicendo piscibus, multiplicavit illos. Fallunt imperitos hæretici in verbo gratias agere, quòd nō nisi ad Deum refertur posse vrgent. Sciendum enim est, hæc duo verba, *benedicere* & *gratias agere*, in scripturis Evangelicis promiscuè, & vnum pro altero quasi indifferenter accipi, quòd non solum ex verbis huius mysterij iam citatis patet, sed ex vna sententia Pauli 1. Cor. 14. Si (inquit) *benedixeris spiritui, quomodo qui supplet locum idiotæ respondebit Amen super tuam benedictionem?* Quum dicit, benedixeris, utitur verbo *ἀλογίαις*; cum dicit benedictionem, utitur verbo, *ἀχαρισίας*. Quum tamen ita promiscuè accipiantur, gratiarum actio potius pro benedictione creaturarū accipitur, cui semper gratiarum actio adiungitur, quàm benedi-

Benedictio
ipsius pa-
nis proba-
tur.

1. Cor. 10.

Apolog. 2.

Benedice-
re & gra-
tias agere
pro eodem
v'surpata.

nedictio pro gratiarum actione Deo facta. Quare Patres circa hoc mysterium benedictionem à Christo factam vehementer urgent, gratiarum actionem non urgent. Vide D. Ambros. de iis qui initiantur mysteriis cap. 9. Euseb. Emisenum homil. 5. de Paschate, Chrysoft. homil. de prodicione Iudæ, Cyprian. serm. de cœna Domini, Nyssenum in serm. catechetico cap. 37. & Iustinum Mart. Apolog. 2. Omnes isti benedictionem Christi circa ipsa elementa ut diuinè operatoriã urgent & tractant. Recolenda hęc sunt quæ suprâ Matth. 14. annotata sunt, & in Prompt. Catholico latius disputata Dom. 6. post Pentec. & in die Ascensionis Domini. Vide quoque Claud. de Sainctes in opere Eucharistico, Repetit. 7. cap. 4. Verba Iustini antiquissimi Doctoris clara sunt. *Per verbum preactionis Eucharistizatam à Christo alimoniam illius esse carnem & sanguinem didicimus.*

*Benedictio
nis vocabu-
lum Patres
urgent.*

Quod autem de signo crucis in symbolorum benedictione à Papistis usurpato garrat hęc Calvinus, eodem conuitio doctissimos Patres ferit, qui sine crucis signo nihil in mysteriis istis ritè ac legitime fieri ex communi Christianorum fide docent. Vide August. sermo. 181. de temp. & tract. 118. in Ioan. Chrysoft. in demonstratione quòd Christus est Deus, & homil. 55. in Matth. & Iust. Mart. Apolog. 2. Postremò quòd secundum nos Christum exorcismo usum fuisse ait, in ipsum Christum blasphema vox est, Verba enim ex Christi pectore & ore deprompta incantationis magicæ nemo accusare potest, quin eiusdem cum dæmonibus commercij Christum accuset. De qua hæreticorum hodie blasphemia vide Claud. de Sainctes in opere Euchar. Repet. 7. cap. 6.

Crucis signum in benedictione adhibendum.

26. Hoc est corpus meum.

Tota digladiatio circa sensum horum verborum inde nascitur, quòd relicta vera & naturali proprietate verborum Christi, ad figuratiuam aliquam recurritur. Duo igitur hic docebimus. Primum, sensum verborum literalem necessariò tenendum esse; tum quis ille sensus literalis sit, explicabitur. Horum verborum literalem sensum tenendum esse, primùm probat id quod præcedit, *Accipite, & comedite.* Hęc enim sunt verba aliquid exterius exhibentis & largientis. Quid autem exterius exhibeat & quid largiatur, his verbis exponit, *Hoc est corpus meum.* Literalis igitur & proprius horum verborum sensus, qui rem externam & præsentem demon-

*Literalis
verborum
sensus re-
tinendus.*